

Stockholms stads inriktning för insatser inför kommande programperiod av EU:s sammanhållningspolitik 2028-2034

Syftet med denna inriktning för insatser är att tydliggöra stadens övergripande ståndpunkter inför förhandlingen av nästa programperiod för EU:s sammanhållningspolitik, 2028-2034. Denna inriktning tydliggör även hur staden planerar att arbeta i det kommande påverkansarbetet för att få genomslag för sina ståndpunkter. Inriktningen för insatser används som underlag i de inledande diskussioner som förs just nu, samt de kommande förhandlingarna som kommer intensifieras under de närmsta åren på regional, nationell och europeisk nivå.

Sammanhållningspolitiken 2028-2034

Fördelningen till sammanhållningspolitikens fonder för tillväxt och sysselsättning förhandlas som en del i EU:s sjuåriga budgettram. Då fonderna för genomförande av EU:s sammanhållningspolitik utgör en tredjedel av EU:s budget tenderar förhandlingarna gällande fondernas storlek och syfte bli intensiva. EU:s kommande budget spänner över perioden 2028-2035 och kommer att förhandlas fram i en tid då omvärldsfaktorer såsom krig i Europa, inflation, konjunkturutmaningar och postpandemiska effekter kommer att ha stark inverkan på vilka budgetposter som ska prioriteras. Det föreligger därmed mycket starka skäl för Stockholms stad att tydligt framföra sin position i frågan om utformningen av EU:s sammanhållningspolitik.

För att möta de utmaningar som följde med pandemin och sedan kriget i Ukraina har EU-kommissionen introducerat en återhämtningsfond - Faciliteten för återhämtning och resiliens, (RRF). Vid en första anblick framstår sammanhållningspolitiken och RRF mycket lika då båda är investeringsdrivna instrument med en makroekonomisk inverkan och tydliga bidrag till EU:s gröna och digitala omställning. En viktig skillnad är dock att RRF inte genomsyras av det flernivåstyret och den partnerskapsprincip som ger EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning sin lokala och regionala prägel.

RRF har vunnit mark som ett smidigt instrument som kan minska det omfattande administrativa arbete som både förvaltande myndigheter och mottagare av sammanhållningspolitikens medel framhållit som en nackdel med nuvarande utformning. Dock gör avsaknaden av partnerskapsprincipen inom RRF att de avsedda parterna för investeringarna helt förlorar den inblick i allt från planering till genomförande, tillsyn och utvärdering som de är vana vid. Utan partnerskapsprincipen förlorar sammanhållningspolitiken således sitt mest centrala syfte – att säkerställa att de regionala investeringarna är så effektiva och ändamålsenliga som möjligt. Under förhandlingen av nästa MFF behöver det finnas beredskap för att det kommer finnas positioner som föreslår att RRF blir ett permanent instrument – och då på bekostnad av EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning så som de ser ut idag.

Ytterligare en faktor som kan påverka framtidens sammanhållningspolitik och fördelningen av EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning är den sittande kommissionens fokus på EU:s globala oberoende och konkurrenskraft gentemot till exempel Kina och USA. Allt mer EU-medel öronmärks för att möjliggöra snabb uppskalning och gynnsamma förhållanden för EU:s industrier och företag att bli konkurrenskraftiga och klimatneutrala. Det är viktigt att denna uppskalning inte påverkar EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning så att en mindre andel medel går till viktiga välfärdsprojekt med fokus på arbetsmarknad, utbildning och social inkludering.

Stockholms stad behöver anta följande positioner i diskussion om framtidens sammanhållningspolitik:

- I förhandlingarna av EU:s nya fleråriga budget (MFF) är det viktigt att värna om flernivåstyre och partnerskapsprincipen som genomsyrar implementeringen av sammanhållningspolitiken idag.
- Stockholms stad bör värna om fortsatt stöd från sammanhållningspolitikens fonder till storstadsregioner. Städer och storstadsregioner kan accelerera EUs strävan efter ökad global konkurrenskraft, grön och digital omställning samt globalt oberoende försörjningskedjor.
- I och med att EU nu lägger stort fokus vid tillväxt och global konkurrenskraft bör Stockholms stad värna om att investeringar kopplade till den Europeiska Socialfonden inte nedprioriteras i förhandlingarna av det nya MFF.

Arbetsätt

För att påvisa Stockholms stads insatser i samband med EU:s förslag och förhandlingar om den kommande sammanhållningspolitiken föreslår vi följande:

- Påverkansarbetet i staden samordnas av internationella enheten på stadsledningskontoret i enighet med EU-policy för Stockholms stad.
- Löpande förankring sker med politiken och stadens ledning.
- Synpunkter från berörda verksamheter i staden inhämtas och beaktas under påverkansprocessens olika faser.
- Erfarenheter och goda exempel på utvecklingsprojekt som Stockholms stad genomfört med medel från EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning i syfte att bidra till EU:s sammanhållningspolitik används som argument till stadens ståndpunkter.
- För att nå framgång i sitt policyarbete ska staden rikta sina lobbyinsatser både mot europeiska och nationella aktörer.
- Stockholms stad har ett nära samarbete med Stockholmsregionens Europaförening och föreningens helägda aktiebolag Stockholmsregionens Europakontor AB under hela påverkansprocessen.
- Stockholms stad samverkar inom EUROCITIES och stöttar organisationens positionspapper om sammanhållningspolitiken post 2027. Stadsledningskontoret bevakar och när relevant deltar i Eurocities arbetsgrupp för sammanhållningspolitiken (WG Cohesion Policy).
- Stockholms stad är restriktiv med att skriva på olika lobbyinitiativ om det inte är av strategisk nytta för staden. I de fall som staden stöttar lobbyinitiativ bör det vara välförankrat i denna inriktning av insatser.
- Stockholms stad för diskussioner med Göteborgs stad, Malmö stad och Uppsala kommun för gemensamma initiativ särskilt vad gäller att lyfta det urbana perspektivet inom sammanhållningspolitiken.

- Stockholms stad kan söka samarbeten med andra Europeiska städer om det gynnar den linje staden driver inom olika påverkansprocesser.
- Stockholms stad deltar i relevanta möten, workshops och seminarier regionalt, nationellt och på EU-nivå för att vara uppdaterad på vad som händer på olika nivåer.
- Stockholms stad för en nära dialog med regionala och nationella aktörer så som Sveriges kommuner och regioner (SKR), Region Stockholm, regeringskansliet och andra relevanta aktörer.
- På regional nivå följer och medverkar Stockholms stad i diskussioner om sammanhållningspolitiken genom strukturfondspartnerskapet.
- Inom ramen för strukturfondspartnerskapets beredningsgrupp verkar staden för dialog med regionens representanter för näringsliv och akademi
- Stockholms stad avsätter tid för påverkansarbetet och är aktiv i de diskussioner som förs.

Justering av Stockholms stads inriktning för insatser inför kommande programperiod av EU:s sammanhållningspolitik 2028-2034

Denna inriktning för insatser är ett levande dokument och behöver ses över och justeras vartefter EU:s budgetförhandlingar går framåt och utgångspunkterna eventuellt ändras. Det är särskilt viktigt att justera denna inriktning när förhandlingarna på nationell nivå samt EU-nivå intensifieras.

Denna inriktning för insatser ersätter Stockholms stads påverkansplan för EUs fleråriga budgetram för perioden 2021-2027, med dnr. 801-1159/2016.